

# DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN  
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE WEE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van **Ds K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink**

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr C. Bouma, 's-Gravenhage; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Groenheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr A. Ringnalda, Ermelo; Dr J. C. Rullmann, Wassenaar; J. Strikwerda, Dordrecht; Dr J. Thijs, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, Amsterdam; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Franeker; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Stukken voor de Redactie zende men aan den secretaris der Redactie:  
**Dr C. TAZELAAR, 2e Const. Huygensstr. 77, Amsterdam.**

Drukkers-Uitgevers:  
**OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes**  
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f2.50 per halfjaar bij vooruitbetaling.  
Voor 't Buitenland f7.50 en voor Ned.-Indië f6.— per jaar.  
Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f 0.15.

**INHOUD:** Hoofdartikel: Over de zedelijke waarde van cultuurverschijnselen. I. — Uit de Schrift: Een zoon — voor den Heere! (1 Sam. 1:11.) — Kerkelijk Leven: „Voor” en „tegen”. II. — Prof. L. Lindeboom. — Lit. en Kunst: „Een Rocco-Huwelijk”, door Wouter van Riesen. — Uit de Historie: Zwolse Pennenruchten. — Pop. Wet. Schetsen: Het Contact tusschen de School in haar hoogere leerjaren en de Jeugdbeweging. I. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Een aanvulling en bestrijding. II. — Zending en Evangelisatie: Evangelisatie-motieven uit de werken van Mevr. Bosboom-Toussaint. XII. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

## HOOFDARTIKEL

Over de zedelijke waarde van cultuurverschijnselen. I.

Eén van de moeilijkste vraagstukken, waarvoor het christelijke leven telkens weer wordt gesteld, schijnt wel te zijn dat van de beoordeeling van bepaalde in het cultuurleven zich als min of meer onschuldig aandienende verschijnselen.

Vooral indien die verschijnselen betrekken iets nieuws, iets dat men tot dusverre nog niet kende, hebben vele menschen moeite met de dingen. Er is dan dikwijls enerzijds een scherpe afkeuring en min of meer meedoogenlooze veroordeeling, terwijl men anderzijds een oogluikend toelaten van het nieuwe en zelfs een verdediging van het nieuwe verschijnsel kan merken.

Nu steekt er in deze onzekerheid van houding een niet gering gevaar.

Vooral voor onze jongemenschen.

Wanneer die het beleven, dat een bepaald nieuw verschijnsel aanvankelijk voor zondig of verderfelijk wordt uitgemaakt, maar dat men een paar jaar later klaarblijkelijk over den schrik heen is, en algemeen het nieuwe heeft aanvaard, dan geeft hun dat een gevoel van onzekerheid en dan wordt bij hen het vertrouwen in hun geestelijke raadgevers er niet grootter op.

We hebben al enkele malen zulke dingen beleefd in de laatste jaren.

Het is nog niet zoo verschrikkelijk lang geleden, dat er een nieuw en op zichzelf erg onschuldig spel over de grenzen binnen kwam. Het heette „Diabolo”. De naam was ontleend aan de taal van het land, waar het spel het eerst werd gespeeld en betekende eenvoudig niets anders dan „rondraai- ding”. Maar omdat die naam herinnerde aan den naam van den Satan (Diabolo), welke ook betekende: „die alles omkeert”, schrok men klaarblijkelijk in onze kringen. Even bezinning kon voldoende zijn geweest om aan dien naam niet meer waarde te hechten dan voegzaam en natuurlijk geweest ware. Maar men schreef haastig in de krant: „Speelt U diabolo? — Neen wij spelen geen diabolo”. En dan ging men betoogen, dat de naam van het spel iets te maken had met den naam van den duivel. (Alsof die uitvinder van dat spel het helpen kon, dat hij zijn eigen taal sprak, en het ding een onschuldigen naam gaf!) En daarom werd van toen af aan menig christelijk kindje verboden met het onschuldige houtje te spelen, want het was een spel, dat naar den duivel was genoemd. Ik weet, dat heel veel kinderen, die vriendinnetjes lustig met het dingske zagen draaien, lang gemediteerd hebben, wat dit alles nu toch voor kwaads was.

Zoo zouden er méér voorbeelden te noemen zijn. Hoe is aanvankelijk het „Toebac suygen” niet veroordeeld! Dat was in de eeuw in welke men nog heksen terecht deed staan.

En ik weet nog heel goed, dat er voor een vijfendertig jaar menschen waren, die oordeelden, dat alleen vrouwen, die „fladders” waren, op de fiets konden gaan rijden „als vrouw zijnde”; natuurlijk, voor mannen was het wat anders!

En hier hebben we niet te doen met oordeelen van „de man van de straat” of van een „ziekelyk deel der menigte”; neen, alle deze dingen kwamen voort uit den geest van menschen, die terecht leiders of leidsters waren; die bijzonderen kijk plachten te hebben op allerlei moeilijke kwesties; en op wier oordeel men prijs stelde.

Maar dat dergelijke dingen mogelijk waren en telkens nog weer mogelijk zijn, bewijst toch, dat er iets hapert in de waardeering van bepaalde verschijnselen in de cultuur, zooals wij als Gereformeerde christenen die waardeering plegen uit te spreken.

Juist nu met het oog op het feit, dat het noodzakelijk is dit punt nader onder de oogen te zien, willen we een paar hoofdartikelen aan het vraagstuk van de zedelijke waarde der cultuurverschijnselen gaan wijden.

De vraag, welke normen we moeten aanleggen bij de vele nieuwigheden, die onze, helaas verouderende, cultuur ons aanbiedt, heeft onzes inziens een niet geringe beteekenis.

Zonder normen toch loopen we steeds gevaar inconsequent te zijn. Wanneer we ons gevoel laten spreken, wanneer we op een eersten indruk afgaan, wanneer we welke houding dan ook aannemen — zonder dat we weten, met welke normen we tot bepaalde zich als nieuw aandienende verschijnselen moeten komen, om een oordeel te kunnen uitspreken, hebben we steeds de kwade kans achteraf ons eigen oordeel niet te kunnen handhaven.

En wanneer we dan pogen, de normen te vinden, zullen we tevens gelegenheid hebben, te laten zien welke normen onjuist zijn, en waarom ze onjuist zijn.

Maar vóór we tot het vaststellen van de normen komen, moeten we iets zeggen over den aard van de cultuurverschijnselen, voorzoover ze met ons onderwerp in verband staan.

Natuurlijk spreken we dan eerst over den aard dezer cultuurverschijnselen in het algemeen.

Het moet wel opvallen, dat schier steeds de verscheidenheid van beoordeeling betreft die dingen, welke samenhangen met zekere uiterlijke vormen.

Meestal betreft het kwesties van kleeding of van spel; een enkele maal betreft het vraagstukken aangaande het gebruik van een „nieuw” instrument (b.v. de fiets); zelden (maar dan toch ook niet zonder beteekenis) is er een kwestie van het invoeren van een gewoonte, een nieuwe „gewoonte” dan altijd; en tenslotte zijn er af en toe van die vraagstukken, die zich moeilijk laten klassificeeren.

Nu is er bij de meeste menschen, die ouder zijn dan dertig jaren, een eigenaardige neiging om zich tegen alles wat hen als volkomen nieuw voorkomt, te verzetten.

Daardoor is er bij hen ook een soort behoefte om argumenten te zoeken tegen het nieuwe.

En nu kunnen we helaas niet ontkennen, dat er bij christenen dan wel eens de neiging is om die argumenten te ontleenen aan de principia, zonder dat er voldoende grond is om de beginselen in het geding te betrekken.

Wat toch is het wezen van dergelijke verschijnselen?

Om deze vraag te beantwoorden moeten we er op wijzen, dat er achter heel veel van die verschijnselen nu eens een algemeen menselijke trek ligt, welke algemeene menselijkheid zich wensch uit te leven, en dan weer een door de techniek aangegeven nieuwe mogelijkheid, welke mogelijkheid op nuttige en aangename wijze kan worden uitgebuit.

Het algemeen menselijke, dat in verschillende van de zoogenaamde „nieuwe dingen” naar voren komt, behoort op zichzelf allermint iets zondigs te zijn.

Er liggen vaak verschillende psychische trekken, die in ieder mensch aanwezig zijn, aan ten grondslag.

We kunnen veilig zeggen, dat er b.v. geen enkel spel bij de menschen „ingaat” dat niet berust op een zekere algemeen menselijke behoefte. Maar hiermede is dan ook al dadelijk gezegd, dat het mogelijk is, dat het spel een beroep doet op een speciaal zondige neiging en dat het mogelijk is, dat het spel een beroep doet op een natuur-

lijken trek in het menselijk leven, die met de scheppingsorde Gods is gegeven.

Daarom is dan ook een nauwkeurige analyse van datgene, wat zich als nieuw aandient, noodig om de vraag te kunnen beantwoorden op welken trek in het menselijk leven het nieuwe een beroep doet: op een specifiek zondige neiging, of op een algemeen menselijke behoefte.

We willen als voorbeeld nemen het „nieuwe” spel „jojo”.

Vóór ik een oordeel velde over dit spel, heb ik den w. gevolgd die m.i. de eenig mogelijke is. Ik heb in de eerste plaats kinderen, die met een jojo speelden, nauwkeurig gadeslagen en toen heb ik zelf zoo'n ding in handen genomen om te trachten door analyse er achter te komen, wat nu eigenlijk het aantrekkelijke in dat spel is.

Mijn conclusie is nu, dat het bij een jojo gaat om een typische aanpassing aan de zoogenaamde „motorische Gegenwelt”, het draaiende ding, draaiende krachtens gewone natuurwetten. Maar het min of meer constante van het draaien wordt beheerscht door de vraag hoe wij onze eigen motoriek weten aan te passen aan het draaiende dingske aan het touwtje. Om deze jojo volkomen te beheerschen is inderdaad een vrij groote beheersching van de eigen motoriek noodig.

Want hoe eenvoudig deze dingen ook schijnen, juist in de fijne nuanceeringen liggen de verrassende elementen. Een kind b.v. dat encephalitis gehad heeft, kan als regel niet met een jojo spelen en een kennis van mij, die zeer slecht de aanpassing kan aan de „motorische Gegenwelt” en die ook een zekere mate van instinctief handelen te dien opzichte mist, brengt van het jojo-spel niets terecht.

De trek nu die er ligt in het menselijk leven om zich op allerlei wijze in zijn onderscheiden functies te oefenen, is alle eeuwen door de prikkel geweest voor bepaalde spelen. Daarop berust het mooie van het kinderspel; daarop berust de aantrekkelijkheid van spelen als schaken, dammen, enz.; daarop berust ook het aantrekken van spelen als jojo, diabolo, drijftollen, bikkelen en al dergelijke meer.

Nu moet het wel duidelijk zijn, dat het zeer wel mogelijk is, dat een bepaalde vorm van spel het eeuwen lang uithoudt en dat een andere vorm nu eens de aandacht heeft en dan weer vergeeten wordt.

Maar daarbij heeft dan het feit, dat b.v. heidenen dit spel ook beoefenen, geen enkele principieele beteekenis.

Het schaken b.v. is ook stellig uitgevonden door heidenen, maar het berust niet op een specifiek heidensehe tendenz evenmin als de straks genoemde spelen. Daarom schaken we er ook lustig op los.

Heel anders echter staat het b.v. met het dansen. De moderne cultuur heeft zich van een algemeen geliefd motorisch spel meester gemaakt en heeft dat gesteld in dienst van den menschelijken hartstocht.

Men behoeft waarlijk niet zelf te gaan dansen om de overtuiging te ontvangen, dat het dansen als zoodanig in onze cultuur het middel bij uitnemendheid is om de sexuele lusten te dienen.

Daarom veroordeelen wij het dansen dan ook onvoorwaardelijk omdat hier niet het beroep gedaan wordt op het algemeen menselijke maar op iets specifiek zondigs.

En al is het nu waar, dat naast de zondige tendenz in het dansen ook wel algemeen menselijke elementen zitten als het oefenen van ritmegevoel en het aankweken van lichamelijke gratie, toch blijft het dansen desondanks veroordeeld, wijl wij nooit het kwaad doen mogen om het goede dat er uit voort kan komen.

Zoo zien we dus dat de eerste eisch voor de beoordeeling van een bepaald cultuurverschijnsel is, de analyse van het cultuurverschijnsel.

De vraag moet altijd gedaan worden: wat is de zin van dit nieuwe verschijnsel?

Maar daarmee is dan ook gezegd, dat we de zoogenaamde historische methode verwerpelijk achten.



Deze historische methode poogt na te gaan uit welk tijdperk een bepaald verschijnsel dateert of ook wel, welke de geestelijke houding was van hen, die voor het eerst de nieuwe vinding of ontdekking deden.

Wanneer dan blijkt dat een bepaald verschijnsel, een bepaalde levenshouding, een bepaalde gedragsvorm voorkwam b.v. bij de oude Grieken of bij de Boschnegers of bij de Indianen of waar dan ook bij de heidenen, dan zegt men: hieruit blijkt dat dit verschijnsel, dit gedrag, enz. te veroordeelen is, want het is heidensch.

Zoo te doen is onzes inziens geheel onjuist.

Immers, al deze heidenen waren menschen en niets menscheijks was hun vreemd. Zij plachten ook op twee beenen te loopen en uit twee oogen te zien; zij hadden ook de gewoonte hun gedachten uit te drukken in zinnen; zij aten en zij dronken. Hun kinderen spelen hun spelletjes. Balsoepen komen bij alle volkeren voor. Alle volkeren beschikken over bepaalde min of meer primitieve instrumenten. De speld b.v. is een instrument, dat van den meest eenvoudigen vorm, de doorn zooals die in het bosch gevonden wordt, tot aan den meest gecompliceerden vorm, de met juweelen bezette veiligheidsspeld, in alle cultuurperiodes wordt gevonden.

Maar nu gaat het toch waarlijk niet aan om op grond van het feit, dat deze algemeen menscheijke dingen ook bij heidenen gevonden worden, deze dingen te veroordeelen en te zeggen dat wij als christenen er niet aan mee doen.

Zoo te doen zou trouwens ook onmogelijk zijn. Daarmede is dan tegelijkertijd aangetoond, dat het feit, dat wij een bepaald levensvorm of een bepaalde levensuiting ook bij heidenen vinden, omtrent de zedelijke waarde van dezen levensvorm als cultuurverschijnsel ons niets, maar dan ook helemaal niets zegt.

Wij moeten, willen we tot een gefundeerd oordeel komen, ongetwijfeld in de eerste plaats den aard van het cultuurverschijnsel bepalen op grond van den zin van het verschijnsel als zoodanig.

En dat we dan in de eerste plaats stuiten op de vraag welke beleving het nieuwe verschijnsel aan de menschen geeft en welke dus de grond is op welke zij zich tot het nieuwe verschijnsel aange trokken gevoelen, moet onmiddellijk duidelijk zijn. Het gaat om de gesteldheid van het hart van den mensch bij een bepaalde daad.

Want de zonde schuilt niet in het ding, of in het middel als zoodanig, maar in het hart van den mensch, die een zeker ding of middel gebruikt.

Dit moet in de eerste plaats vaststaan, anders loopen wij groot gevaar op allerlei wijze fout te gaan.

## UIT DE SCHRIFT

### Een zoon — voor den Heere!

En Hanna beloofde eene geloof, en zeide: Heere der heirscharen! zoo Gij eenmaal de ellende Uwer dienstmaagd aanziet, en mijner gedachte, en Uwe dienstmaagd niet vergeet, maar geeft aan Uwe dienstmaagd een mannelijk zaad, — zoo zal ik dat den Heere geven al de dagen zijns levens. 1 Sam. 1:11.

Wij zijn het nieuwe levensjaar ingegaan. En wij hebben daarvoor onze begeerten, onze echt menscheijke verlangens.

Ook als wij God vreezen. Juist als wij God vreezen. Want dan hebben we ook nu voor dit jaar Gods belofte.

En uit Gods belofte bloeit de hope op voor Gods volk.

Hanna wist ook wat verlangen was. En zij heeft haar deel gehad van de krenking des harten door de uitgestelde hope.

Ach zij heeft zoo verlangd! Echt menscheijlik, echt vrouwelijk naar een kind, naar een zoon! En zij heeft verlangende in het heiligdom te Silo haar geloof afgelegd.

Dat is het eigenlijke in ons geloofsleven. In onze Christelijke actie.

Dat wij de geloofte afleggen.

Want dat beteekent niet, dat wij den Heere binden willen aan onze voorwaarden. Juist niet.

Maar dat wij ons laten binden door Gods belofte. Hanna's bidden en Hanna's hopen staat met de belofte in het allernauwste verband.

Daardoor is het hopen dergenen, die God vreezen, onderscheiden van het hopen dergenen, die Hem niet kennen.

Neen dat neemt het natuurlijke in dat hopen niet weg. Hanna heeft echt begeerd naar natuurlijke moederweelde. Het natuurlijke wordt door de belofte Gods juist vernieuwd en geheiligd.

Zij wil echt vrouw zijn en een echte moeder, omdat daar is de belofte des Heeren.

Haar eigenlijke huwelijksverlangen, is om een kind, een zoon te mogen hebben — voor den Heere.

Om in haar moeder-zijn mee te mogen dienen tot het komen van de belofte.

Om zoo, eenvoudig moeder zijnde, betekenissen te mogen hebben voor haar volk.

Zie, juist waar in Israël jong leven geboid werd door de belofte, daar bloeide in Israël het heerlijk jong verlangen.

Daar juichte men in het leven.

Om te mogen zijn, om te mogen dienen — voor den Heere.

En dat geldt maar niet van Israël vroeger.

Maar dat geldt van al Gods volk ook nu.

Ook nu is er alleen hope, door de belofte.

Ook nu is er alleen Gode welgevallig begeeren indien dat geboren wordt uit het verbond.

Indien we willen leven, en arbeiden en voortbrengen — voor den Heere.

Dan zullen we een rijk leven hebben ook dit jaar.

En dan hoort daar zeker bij, dan hoort daar allereerst bij in het huwelijksleven het gebed om het kind — voor den Heere.

Dan is er een juichen bij de geboorte.

En bij het opgroeien, als de persoonlijke toewijding komt aan den Heere.

Dan dragen we vrucht.

Dan. — Anders niet. Als dit gebed gestorven is. Als ons leven en arbeiden, als ook het huwelijksleven der Christenen in een ander teeken staat. Als het staat in het teeken: voor onszelf.

Dan zijn we onvruchtbaar.

Niet maar naar het lichaam.

Maar voor het heele leven. Voor onzen tijd. Al maken wij veel beweging. Dan is het niets.

Ja, erger.

Dan werken we mee aan de versterking.

Aan het toenemen der benauwing.

Dan heeft de wereld slechts schade van ons.

Wij gaan het jaar weer in.

Hopend en begeerend.

Maar dan bloeit ons begeeren op uit het aangrijpen van de belofte.

Uit het verbond.

Ook en juist in het huwelijk.

Zalig, die leven uit het verbond.

Gezegend de vrouwen, de moeders die den Heere vreezen.

Die moeder worden voor den Heere.

In haar zal het leven gezegend worden.

A.

D. S.

## KERKELUK LEVEN

### „Voor“ en „tegen“. (II.)

Nu kom ik toe aan vraag b: is in de geciteerde teksten wel inderdaad sprake van een bestliste of beslissende keuze? Ik meen: dat de teksten daarmee niets te maken hebben.

Nog duidelijker: dat zij met de vraag van wedergeboorte of waarachtige bekeering niets te maken hebben.

Ik wijs er al dadelijk op, dat de in den brief geciteerde uitspraak: „wie dan niet tegen Hem (God) is, die is vóór Hem“, of de andere: „Zij zijn niet tegen Hem, dus vóór Hem“, nergens in den bijbel staat.

Laat ons eens zien.

1. De naam „God“, staat in den tekst niet. Zelfs de naam „Christus“ ontbreekt. Hier spreekt telkens Jezus de Nazarener. En dat maakt een groot verschil. Want Jezus Christus is wel God, doch Hij is tevens waarachtig mensch. En hier spreekt Hij als Messias, in zijn historisch optreden onder zijn volk, in zijn eerste periode. Dat optreden brengt onder de menschen beroering en schifting. Er zijn er, die in Jezus, den Nazarener, den Messias erkennen. Anderen doen dit niet, of nog niet. De een spreekt dus „vóór“, de ander „tegen“. De één loopt „met“ Jezus van Nazareth, de ander weigert dat, want hij verklaart zich „tegen“ dien Jezus. Maar is dat nu bestliste keuze? Een beslissende keuze?

Wees nuchter: toen Christus deze woorden sprak, was Judas nog altijd een vóór-stemmer. Hij zei en meende positief: Jezus van Nazareth is de Messias. In die overtuigingspreke hij, deed wonderen, wierp ook duivelen uit. Hij was dus vóór, op dat oogenblik. Later evenwel was hij tegen. Dit neemt niets weg van zijn oogenblikkelijk vóór-zijn; want hij was „met“ Jezus, en „vergaderde“ dan ook met Hem, hij vergaderde inderdaad de kudde, bracht velen toe. Toch ontbrak de beslissende keuze van het hart, waarvan de uitgangen des levens zijn, vóór God, den God des Woords. Men moet den „historischen Jezus“ wel niet scheiden, doch niettemin altijd onderscheiden van den eeuwigen God. En het vóór of tegen den „historischen Jezus“ zijn, dat kan — denk aan Judas — gevolg zijn van misverstand. Het kan ook — denk aan de andere discipelen — vrucht van geloof zijn.

2. Helderder wordt de kijk op deze eenvoudige werkelijkheid nog, als men let op het meervoud: ons. Mijn briefschrijver en ettelijke menschen met hem citeeren steeds: wie tegen mij niet is, die is vóór mij. Tweemaal enkelvoud. Maar er staat: meervoud: ons. Bedoeld zijn dus de

officiële kring van Jezus en zijn volgelingen, zoo, als die kring zichtbaar zich vertoonde in een voor ieder te allen gezelschap. Onder die „ons“ is — men moet niet knoeien — óók Judas begrepen. Als Judas ergens preekte in Jezus' naam, waren er menschen, die voor dien nieuwen preeker-zending-wonderdoener waren; en anderen zeiden: niet van gediend.

3. Weer duidelijker wordt alles, wanneer men er op let, dat de uitdrukking „vóór ons“ wordt afgewisseld met de andere: „met mij“. Nu zal men mij tegenwerpen: hier vervalt uw opmerking van zooveel, toen op dat meervoud („ons“) zoo sterke nadruk werd gelegd; want hier is toch maar het enkelvoud gebruikt (met mij)! Toch handhaaf ik hetgeen gezegd werd; immers: men moet ook letten op de wisseling van vóór en met. Ik kan in mijn hart vóór iemand zijn, dien ik nooit gezien, nooit persoonlijk ontmoet heb. Dan ben ik wel „vóór“ hem, doch niet „met“ hem. Zoodra ik evenwel „met“ iemand ga, vormen we een... gezelschap. Dan „trekken we samen op“, en doen dat nu, ook al zou later tusschen ons beiden een breuk geslagen worden. Iemand, die op een gegeven moment „tegen Jezus“ was, zou, desgevraagd, natuurlijk weigeren, publiek „met Hem“ te gaan; hij sloot zich dan niet bij diens gezelschap aan. Maar zoo was hij dus tegelijk „tegen ons“ — tegen het officieel gevormde gezelschap.

4. De gedachte, dat men onder de woorden „vóór“ en „tegen“ zou moeten verstaan een beslissende levenskeuze, of een voor eeuwig staan binnen, dan wel buiten den cirkel der verkiezing Gods, vervalt absoluut, als men maar eens nuchter zich afvraagt: wie worden in het Nieuwe Testament zoodoort gezegd „met Jezus“, den historischen Jezus, te zijn?

Het antwoord is gemakkelijk. Uit vergelijking van Marc. 3:14, Joh. 15:27, Matth. 26:51 blijkt, dat van de 12 discipelen zonder onderscheid (Judas inbegrepen) gezegd wordt, dat ze „met Jezus“ waren. „Met“ een rabbi, een leermeester, te zijn, was een vaste uitdrukking voor: in het gezelschap van dien meester zijn, Matth. 26:71, Luc. 22:59, Joh. 18:26. Er waren soms wel menschen, die Jezus als Christus liefhadden, en toch niet de kans hadden of kregen, „met“ Hem te zijn, maar bij wie de wil gold voor de daad; die dus, geestelijk genomen, toch Zijn discipelen wilden wezen, b.v. Marcus 5:18. Zulk een „met iemand zijn“ kan beteekenen: een publieke uitspraak doen ten gunste van iemands optreden of leer; zoo is Jezus „met“ Johannes, Joh. 3:26. Ja, nog ruimer en algemeener kan de uitdrukking worden opgevat: „met“ Jezus toch waren heel wat menschen, die later Hem loslieten of hielpen verwerpen; de „schare“ was met Hem, Joh. 12:17; en de schare, enfin, die is — de schare. „Met iemand“ zijn in het algemeen de menschen, die hem begeleiden, en in zijn publieke werk, al of niet met het rechte inzicht, de behulpzame hand bieden; zoo heeft David van zulke menschen Matth. 12:4, Marc. 2 vs 25, Luc. 6:3 en Paulus Hand. 20:34, Titus 3:15; men zou dan ook Demas dien naam (met P.) kunnen geven, en tevens den man, met wien David „brood at“, maar die „de verzenen tegen hem grootelijks heeft verheven“.

5. Tenslotte wijkt heel die suggestieve aanwending van de bekende tekstenreeks, gelijk wij die plegen te hooren, als men maar eens op gelijke manier zich afvraagt: wat beteekent nu eigenlijk „tegen“, en wat „vóór“ in dit verband? Indien eens „tegen“ niet meer inhield dan: „in het nadeel van“, en „vóór“ niet meer (en niet minder) dan: in het voordeel van (zooals b.v. een „bij ongeluk“ op een bepaalden candidaat uitgebrachte stem in diens „voordeel“ is, zonder dat evenwel de stemmer in zijn hart aan dien candidaat „verhouden“, of zelfs maar in partij-verband „met“ hem is, wat dan??

Maar laat ons die vraag nog afzonderlijk onder de oogen zien, om dan conclusie te trekken.

We stelden dus de vraag: wat is in onze tekstenreeks bedoeld met: „tegen“ en wat met „vóór“? Kon „tegen“ misschien niet meer willen zeggen dan „in het nadeel van“ en „vóór“ niet meer dan „in het voordeel van“?

Indien dit juist zou blijken, dan vervalt de probleemstelling, die den schrijver van den brief zoo veel moeite bezorgd heeft, geheel en al; dat is duidelijk.

Welnu — ik geloof inderdaad, dat we hier den sleutel ter verklaring moeten zoeken.

Reeds heb ik gewezen op de beteekenis, die „met“ (in de verbinding „met iemand zijn“) in het Grieksch van het Nieuwe Testament heeft.

Zoeken we op dezelfde manier eens voorbeelden uit het Grieksch Nieuwe Testament van het gebruik van „tegen“ en van „vóór“.

a) Inzake „tegen“ (of „tegen“ iemand of iets of een groep van menschen zijn) valt te wijzen op een uitspraak, die ons dadelijk interesseert, omdat er dezelfde twee voorzetsels in gebruikt worden,

als hier. Wij ver voor de den loc den, re intege digen; ten, wa zen wa „Tege „ten vo „keus“ op ande vers 7).

Meer 8:31 zelsel er veel ons zij noemen maken. mand z wezenly keuze“

Zoo i ters en tieren, oogenbli leen als tuigenis

26:59, Hoe l hartsc testame dacht s result wel zee vertaling doch he tus niet valsche

God (in tóch fei dooden (gelijk l mogelijk van God bedoelin is het te wordt h bedoelin

21:28 e b). Er In de wil als: van, t

Wie i diens werk, h zijn kan Laat

Reeds 13:8. D zijt verv staat er belang n.l. de krogen.

voord Rom. 8 Zijnen, ten vo 'sVader een zelf Hand. 2

elkaars de voor gelijk ze in 't hie geschied volstaan boek op beteeke

volled

† Prof De tij deboom nog in c volgend

„Een F Onget de Schr ters En enkele

Versc ons bla o.m. in en ze t Deze

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F

„Een F